

Előfizetési árak:

Égész évre . . . 6 frt — kr.
Félévre . . . 3 — —
Negyedévre . . . 1 — 50 „
Egy órára . . . —, 50 „
Egyes szám ára 8 kr.

Kiadóhivatal:

PÉCSÉTT, Széchenyi-tér 12-ik szám
(Nádasy-féle ház)

hová az előfizetések és a lap
szétküldésére vonatkozó felszólá-
sások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

(PÉCSI HIRLAP.)

Megjelenik hetenként kétszer: **szerdán és szombaton.**

Szerkesztői iroda:
PÉCSÉTT, Széchenyi-tér 12-ik szám,
hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény
intézendő.

Kéziratok vissza nem adtak

Hirdetések

a kiadóhivatalban vétetnek föl
Előfizetések elfogadtnak még
valamennyi könyvkeresek e-
lőben.

Egyes számok kaphatók:

Weidinger N. utóda Domján I., Valentin K. fia (Széchenyi-tér), Engel Lajos (fő-utca), Hochrein József és fia (Széchenyi-tér) Böhm Manó (fő-utca), papir- és könyvkereskedéseiben
Mindezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

Néhány szó szab. kir. Pécs város képviselőtestületéhez.

Nagy és szép dolog az önkormányzat. Saját sorsa felett önmagának intézkedni, és minden gyámkodó beavatkozás nélkül tenni mindazt, mit saját boldogulásunkra legjobbnak látunk: egyedül méltó szabad és művelt polgárokhöz.

E felbecsülhetetlen nagy politikai tökének, mondhatnám kincsnek birtokában, városunk mégis senyved.

A ki a mai Pécsét a 15 év előtti Pécscelessé összehasonlítja, megdöbbenve kell megállania az értelmi és műveltségi állapotok pangása fölött, mert a művelt közszellem hanyatlása valóban rohamos. Hogy pedig anyagi boldogulásunk hová jutott, mutatja a falaink között dúló kór, mely jajjal, gyászszal s alapos félelemmel tölti el városunkat, melytől immár menekül, a ki csak tud, az idegen pedig messze kerül bennünket.

Uraim, képviselő urak, a közmegegyezés és komoly perceiben tegyék szívrük kezeit, vessenek számot lelkiismeretükkel s vallják be őszintén, hogy mind e bajnak főképen önök az okai.

Mi megválasztottuk önöket, hogy minket s legszentebb érdekeinket méltóan képviseljék a városház termibein, hogy megvédjék minden irányban, mindenki ellen s önök ezt nem tették. Önök maguk fölémeltek egy embert, kinek első és főfel-

adata leendett volna, hogy önöknek s önök által a közérdeknek első szolgálja legyen, s ezen embernek sikerült szolgálból, a minnek lennie kellene, az önök urává keverkedni, kinek önök szolgálnak, kedvezéseit kunyorálják s haragjától remegve huzzák össze magukat. Ez a szolgálai meghunyászkodás, mely önöknek örökös szegyege, nekünk megölönk. Mert csak ez uton sülyedhetünk oda, hogy most egész ország adminisztrációjának szegyenfoltja gyanánt lessük, hogy az istenáldotta pécsi földből, vízből, levegőből mikor lopózik belénk a halál csirája, meddig virrad még nap reánk s szeretteinkre.

Csak az önök vétkes meghunyászkodása mellett volt lehető, hogy itt egy ember a legegységűbb cinizmussal fojtson el egész rendszeresen mindent, mi neki nem tetszik, mert nem neki szolgál; hogy utját állja a művelt közszellem minden vágyainak, melyek iránt mi fogékony-sággal sem bír. Csak így volt lehető, hogy felvessen, fojtogasson bennünket a piszok s az annak ágyából kikerülő fertőző betegségek.

Nagyon jól tudják önök a mi szerencsétlen vízvezetékünk történetét. Tudják, hogy egy boldogabb kor emberei már évtizedekkel ezelőtt előre látták a most ránk sulyosodó csapást, s már 1875-ben folyamatba volt téve Pécsnek vízzel való ellátása.

a káplán, nemkülönben én, a ki akkor még ispán voltam. Arról persze mi nem tehetünk, hogy a folytonos füsttől megbarnult sötét szobát olyan elfogult lett a szemünk, hogy nyáron át is hosszú téli estékre bukkanunk, s kénytelenek vagyunk együtt huzni ki az időt lefekvésig.

A mulatság különben gyönyörűtlen ment: a jegyző adta hozzá a szobát, a felesége házából, én a bort, az uraságból, a káplán a kártyát, a principálisáéból, a postamester a dohányt, az államéból. Jökedvet nem kellett senkitől sem kérnünk; torkunk is volt, pipánk se hiányzott: egyszóval a földi üdvözülésre mindenkinek meg volt abban a sarok-szobában s minket csakugyan nem érhet a vád, hogy a rendelkezésünkre álló eszközöket föl nem használtuk volna.

De talán ismerik azt a tragikus szólásmódot, hogy a kompánia tervez, a körülmények végeznek?

Ennek az átka nehezedett miránk is, és megvetette az alapját annak a megrendítő tragikumnak, a melyik a kis füstös szobát, novel-lám szánandó hőstét sujtotta.

Mindjárt az elején kezdem.

Egy szép augusztusi reggelen a mi inspektorunk avval lepte meg a világot, hogy többé nem ébredt fel. Mindenestre fontos momentum

Tizenöt év hosszu idő. Azóta megtörtént Törökország felosztása, az orosz háború. Új államok születtek, régiek elvesztek, de mi még annyira se jutottunk 15 év alatt, hogy egészséges italunk érdekében az első kapavágás megtörtént volna!

Gondolják uraim, hogy hosszu 15 év munkájának nálunk ennyi is elegendő? Gondolják, hogy ott, hol minden előfőtél — s ami fő: a pénz — meg van, a szükség pedig ajtónkat döngeti, nem lehetett volna már régen vizez nyitni annak az urnak, ki, ha akarja s a hányzór csak akarta, mindig czélhoz tudott jutni még akkor is, ha mind é felsorolt feltételeknek ép ellenkezője állott.

Kin mult tehát, hogy még az első kapavágásig sem jutottunk? A polgármesteren. Mert ő nem akarta, hogy Pécsnek más-kép legyen vize, mint az ő akarata szerint.

De ő még többet tett. Tudta ő mostani vízvezetékünk veszedelmes voltát is, de, bár tehetne volna, nem segített rajta. A mérnöki hivatal már évekkal ezelőtt figyelmeztette őt, hogy ivóvizünk a Czen-ger-kaszárnya ürülő csatornáján megy keresztül, s bár már a tervet és költségvetést is megmutatta a baj elhárítására, a polgármester ellenszegült s még az ügyet iktatni se engedte, azon ürügy alatt, hogy

A „Pécsi Figyelő” tárczája.

Tragédia.

Szörnyű kedvem volna azt biggyeszteni ide a mondánivalóm elé, a mit a novelláirók olyan előszeretettel tesznek meg, hogy hullott a hó, a szél a szállingó hópelyleket csapkodta a járók-kelők szemébe, mindenki sietett haza a barátságos meleg szobába, csak egy árva, hajléktalan gyermek didergett kinn az utcán: ha nem kellene félnem, hogy ez a fránya időjárás megtréfál, s mire napvilágot lát ez a néhány sor, a hó tisztára eltakarodik s megint a feneketlen sár tavaszias hangulata ömlik el mindenfelé; azért hát előre is kijelentem, hogy suttótt a nap augusztusi modorban, mikor az én történetem kezdődik.

Az augusztusi napisültéssel persze nem járhat didergő árva, azért czélszerűbb lesz hősnök választani azt a négysegletű kis szobácskát, a melyik a jegyzőknél szegyenkezik ott az épület sarkában.

Hogy azután hogyan hozok én ki erről a kis szobáról egy tragédiát?

Nagyon egyszerűen.

Ebben a parányi zugban ittöttük agyon a hosszu téli estéket, holmi kvatorkával, szerény pipafüsttel, szolid tarokkal. Voltunk pedig négyecskén: maga a jegyző, azután a postamester,

az emberi életben, a mit semmi sem bizonyít jobban, mint hogy a mi grófunk, a mint hírét vette az esetnek, azonnal fölmentette állásától az inspektort s helyére a tisztartót nevezte ki. A tisztartót a kasznár váltotta föl, annak a helyét én töltöttem be. A mi előléptetésünk leg-alább fizetésjavítással járt, de szegény öreg inspektorunknak még a lakását is fölmondták s néhány cifra deszka közé pakkolva, kivitték a temetőbe. Váltig énekelte ellene három falu kántora, váltig kiabált bele az a három vékonyhangú kis harang, rájuk sem hederítettek, s néhány nap mulva már a volt tisztartó huzzol-kodott be az inspektori lakásba.

Mindebből én csak azt akartam kihozni, hogy nekem, az új kasznárnak, a lakásom atól a bizonyos füstös szobácskától circiter öt órácskányira esik, hát én kénytelen voltam lemondani arról, hogy a kvadrifolium egyik kiegészítő része legyek, sőt a borkonvenziót is megvontam. Megfelelek annak én magam is!

Neveztek azután az én helyemre is ki valakit, de az olyan morózus ember volt, hogy az elvesztemet gyászoló kompánia meg se merte szólítani, hogy ispáni kötelességét teljesítse — a kártya-asztalnál. Hiába is tette volna; az az új ember — alkalmasint affektációjából — egyebet se tett, mint éjjel nappal járt a gazdaság

nincs fedezet! Jubileumok tartására bezeg volt fedezet.

Háturaim lehető lett volna-e, hogy egy ember kénye átokként nehezüljön 30,000 emberre más-kép, mint az önk szervilizmusa mellett? Vajjon megtörtént volna-e most, hogy családapák, anyák s oly sok szép reményre jogosító fiatal élet nyomorultul vesszen el a járványban, hogy ezerek ag-gódvá lessék szeretteiknek, fentartójuknak kórágját, hogy könyes szemekkel nézzenek a koldusbot és pusztulás felé, ha önk meg nem engedik, hogy egy ember tet-szése szerint turkáljon 30 ezernek boldog-sága alatt?

Mit tettek önk éretünk? Hallgattak, hizelegtek, ünnepeltek, jubláltak, de mit a legegységűbb parasztagda is megkövetel bérésétől, hogy barmainak egészséges vi-zet adjon, önk értünk még ennyit sem tettek. Magukban mindnyájan elismerték, hogy nem jól mennek a dolgok, egymás-köz nem jelekké rá is mutattak a baj-nak okára, suttogva emlegettek a polgár-mester csökönységének okait is; de ott, hol szavukat férfisan föl kellett volna emelni, nem akadt ember, ki magát éret-ünk kitétte volna. Ha kivételesen mégis vállalkozott valaki egy pár merész szó megkockázására, önk megengedték, hogy a polgármester durva kifakadásokkal torkolja le a föllépőt, s a helyett, hogy mint ércfal állottak volna össze megvédeni a brutális lehurrogatás ellen a kötelesség-teljesítő képviselőt, önk a kérdőre vont szolga mellett foglaltak állást s magukat terrorizálni engedték.

Uraim, mi nem azért küldtük önöket a tanácsterembe, hogy ott önk főfelada-tuknak tartásák, ha bizonyos kézszerítés szerencséjében részesüljenek.

Ez nem volt a mi célunk.

Vagy fogják föl önk főadatukat s teljesítsék azzal a férfias erővel, mi önk-től megkövetelni jognak van, vagy mond-junk le az önkormányzatról, melyre képte-lenek vagyunk s kérjünk állami, vagy ha még jobban tetszik: katonai adminisztrációt;

után, hogy, mint mondá, helyrehozza azt a sok mulasztást, a mit az előbbi gazdatiszt elkövetett.

Hát azt megengedem, hogy lehető bizony ott holmi mulasztásfele is, de hát azért kártyáznai mégis csak eljárhatott volna, vagy mi?

Ez volt az első villám; a tragédia első felvonása.

Folytatása következik.

A káplán bekerült a székvárosba valami-nek; a kit meg a helyére tettek, annak volt ugyan olyan jámbor, fehére képe, hogy az árvan maradt kompánia meg merse invitálni negyedik-nek, de ez is haszlatlan fáradság volt, mert az új káplán kijelentette, hogy a kártya ördög praktikája lévén ő ahhoz nem nyul; különben is sokkal jobban el tudja tölteni az estét ked-vence könyvei mellett, hogysem rászorulna a jegyzők füstös sarokszobájára.

Mondott valmit ez a fiatal ember; csak hogy azért a jegyző méltó felháborodásában nem fojtathatta vissza dörmögését, hogy maup-ság már társadalmi műveltségre se tanítják az embert a szemináriumban. Mert hogy a tarok-kozás a társadalmi konvencziának alapfölté-tele, az kétségen kívüli.

Különböztetést meg legkönnyebben lehetett nélkülözni, mert kártyát akárhol is lehetett kapni; de a régi, örökké jó kedvű káplánnak távozása olyan villám volt, a mit ugyancsak

különböztetést meg legkönnyebben lehetett nélkülözni, mert kártyát akárhol is lehetett kapni; de a régi, örökké jó kedvű káplánnak távozása olyan villám volt, a mit ugyancsak

Egy választó.

A leleplezett titok.

Meglátogattam azt a beteg várost, s nagy örömmre jóbarátaimat és ismerőseimet a leg-jobb egészségben találtam. Szűnik a baj, szűnik a rémület, a város lassankint visszanyeri régi vidám arzat és kedélyét.

En is az utcazők dolgaim után járva kelve, sok ismerőssel találkoztam; többen a füllembe sugták: talán a pécs-belvárosi plébániát ker-geti?

Oh nem! hiszen a vidéken mint megállapított hír van elterjedve: hogy a harez csakis Spiesz és Schell között folyik.

Igen! a város nagyközönsége e két jeles pap egyikét óhajtaná, de még eddig folyamod-ványát egyik sem nyújtotta be. Folyamodó ösz-szesen csak öt van, de a közvélemény ezeknek — minden jelességük daczára — még egyikük sem nyugodott meg.

Csak öt folyamodó? az egyházmegye leg-fényesebb plébániájára csak öt folyamodó? ez előttem megfoghatatlan.

Hiszen ha a földvári, szegszárdi vagy battaszéki stb. plébániák egyike úresedésben van, az egyházmegye legjelesebbi adjak a ki-lincset egyik a másiknak a kezébe püspöknel, és miniszternel s a folyamodók összes száma háromszor is meghaladja a pécsbelvárosi plébá-niára folyamodottak számát.

Ez előttem valóságos rejtély.

Tünődésem nem tartott sokáig.

Dolgaim végeztével egyik jóbarátom lato-gatasára mentem; ágyán egy gyűjtővet pillan-tottam meg, melyen a pécsi és pécskerületi papság adakozásra szólították föl: hogy boldog-ig paptársuk és barátjuknak, Mendlik Ágoston pécsváradi címzetes apát, pécs belvárosi plébá-nos-, a Ferencz József-rend lovagjának em-lékére sírkövet állíttassanak.

En barátomtól e meglepő fölhívásnak ma-gyarazát kértem.

Vajjon csupán a kegyelet-e, vagy a boldogult roncsolt anyagi viszonyai voltak szűlő anyja e gyűjtőiven esetel eszmének?

„Hogy a kegyeletnek is van benne része, az mondandom sem kell, — így szóla — de tulajdonképi léteka a boldogult roncsolt anyagi viszonyaiabban keresendő: mert hagyatéka — daczára a kétezer forintos életbiztosítéknak — adósságait fedezni nem fogja s hitelező nővére tetemes veszteségnek néz eléje.“

„Mendlik Ágoston, az az igénytelen ember, a ki még húst sem evett, bort sem ivott;

megérzett az a füstös kis szoba s a mi méltó finálját képezi a tragédia második felvonásának.

Folytatása következik.

A póstamester, a kompánia utolsóelőtti ép tagja, készül kidölni. Hogy ezt nem a maga jószántából teszi, az mindenki előtt világos, a ki csak az ő karakterével félig-meddig tisztában van; de hogy voltaképen mi az oka ennek a hallatlan elhatározásnak, az már kevésbbé ismeretes s azért most alkalmat veszek maguának, hogy egy füst alatt ezt is elmondjam.

A póstamesteri fizetés, főleg a mi falunk-ban, uoos-uttagi rémegy a ruházatra, lakásra, evésre s elkártyázni való bizony nem igen akadna, ha a mi póstamesterünk, bizva állandó szerencséjében, el nem határozta volna, hogy az állam pénzét folyóvá teszi s a kincstár ja-vára játszik. Legalább hamarabb törlesztődik az a néhány ezer millió forint adósság, a minek mi boldog tulajdonosai vagyunk. Csakhogy nyoma rá jött ennek a szellemes penztügyi művelet-nek az ellenőr, az elmondta az igazgatónak, a ki viszont a miniszternek dicsekedett el vele. A miniszter nem adta tovább, hanem egyszer-űlen elcsapta a póstamestert, (miért nem az ellenőrt meg az igazgatót, mikor azok voltak az okai, hogy az ő fülébe jutott a dolgot) avval az indokolással, hogy az állampénztár méltósága nem tűri meg, hogy szimpleksz póstamesterek vágjanak eret a deficieten.

a ki e szép plébánián közel 20 évig működött, oly szegényül halt volna el, hogy hagyatékából még egy sírkereztre sem került? Ezt barátom — ha e gyűjtőivet nem látnám — még maga-nak sem hinném el.“

„Ezen, barátom, ne csodálkozzék — mondá a kolléga — mert igaz ugyan, hogy 2400 frt fizetése volt, de ez nem egy, hanem három pap-nak a fizetése; 24 osztva hárommal, lesz 8; tehát átlag Pécséget egy lelkesnek a fizetése 800 forint; ennyre egy irnok is fölmegy, ki nek nem kell semmit reprezentálni, a kitől nem igényel, nem követel senki semmit, mert állásá-nak nincs fénye, személyiségének nincs tekin-télye.

De másképp áll egy pécsi plébános, kinek állása fényt, személyisége tekintélyt követel; kinek aytajan annyi szegény és ügyefogyott ko-pogtat; ki előtt annyi zárkózott kebel nyílik meg, annyi inséget takart lepel hullik le.

Egy Mendlik pedig állásának fényét be nem piszkolta, személyiségének tekintélyt le nem rontotta; inkább elvonta szájától a falatot, megtagadta magától a kényelmet, semhogy vi-gasz nélkül becsajított volna el magától egy fajó, szenvedő kebelt.

Most érti tehát, miért hogy az egyházmeg-ye legfényesebb lelkesi állomására csak 4, igazán szerény javadalmi plébános folyamodott.

Mert eleiktintve attól, hogy reggeltől estig fázasztó munka közt kell tölteni napjait: még a létért való küzdelem is napi harczi közé tartozik.

Eddig minden pécsi plébános, ha szegény volt — koldussá lett, ha gazdag volt — elszegényedett.

Gerdenics, Pucher, Mendlik példái mutat-ják, Haast a tiára, Fesztlt, Dobszait a stallum mentette meg.

(Itt a levél írója javaslatot tesz, hogy hozza be a város a „stóla“ illetéket, a mit azonban mi nem helyeslehetünk. Azért vette a törvény-hatóság adóba a lelkesek javadalmát, hogy a közönséget fölmentse a stóla alól. A belvárosi plébánia javadalmát más uton kellene emelni s abban mi is egyetértünk czikkiróval, hogy a káplánok fizetését vállalja magára a város. — A szerk.)

Meggyőződésem az, hogy Pécs városa ily cseleki áldozatot szívesen meghozna, ha akár az intéző körök, akár a nagyközönség minderről tájékozást nyerne.

De az érdekeltek ezt cselekedni röstellik, a beavatott nem érdekeltek pedig — nem tör-ődnek vele.

No hát törődöm én. Nem vagyok ugyan Pécs szűlőtte, de szellemi gyermeke vagyok: mert összes műveltségemet és tudományomat Pécsnek és intézeteinek köszönhetem.

A postához harmadnap új vezető jött, ille-tőleg jöttek: két fiatal kisasszony. A jegyző megnyult orral hőkölt vissza az ajtótól, mikor megdupta, hogy kik vannak odabent; pedig már éppen arra indult, hogy a felbomlásnak indul kompániát az új póstamesterrel renoválja.

Bizony, ez az újabb válság nagy csapás volt: a jegyző maga maradt a füstös kis szo-bában. Mar pedig mit csinálhat az ember egy maga, ha csak nem pasziánszozik s nem vet kártyát arra a nagy kérdésre, hogy rossz idő lesz-e holnap, vagy esunya?

A póstamester kérdés fölér egy hétágy, kacskaringós villámmal, s a füstös szoba tragé-diaját ugyancsak előre vitte jó egy felvonással.

Hanem folytatása még mindig következik.

Következik pedig úgy, hogy a jegyző nem tudott a pasziánszjáték magányába belenyugodni s föltette magában, hogy szerez még három lelkes férfit, kikkel az isteben boldogult kom-pániát halottaiból föltámaszsa.

Fordult először is az erdészhez.

Az késznek mutatkozott s föl is ajánlotta magát szívesen, de otthon is valami villámféle ütöttet le, mert mindjárt másnap odaient jegyzőkhöz az erdésznek, hogy a férje tisztelő-t küldi, de megmondta a dolgot, nem vál-lalkozhatik arra, hogy télen-nyáron a hosszú téli esteket ütögesse agyón.

Azért én föllebbentem a fátolt és elképzelt Guszti barátunk sírjátát:

Koldus valék, mint a rongyok takarta
Didergő koldus — az ut közepén.
Ki a midőn kezét felém kinyújtá,
Nem tudta: — hogy bajtárs a voltam én.
De nem, nem írok tovább. A márvány ne
örökítse meg e sorokat: mert a neves lelki,
hitbuzgó Pécs városa e koldustársisnyát ügysem
fogja megfürni soká.

Egy falusi plébános.

A járvány.

Az országos közegészségi egyelet esztörtékön este dr. Markusovszky Lajos min. tanácsos elnökléte alatt szakulást tartott. Az ülésen reánk, pécsiekre nézve, de közegészségi szempontból is föltötte fontos és e mellett aktualis kérdést: a pécsi tifuszjárványt tárgyalta, Fodor József dr. az egyelet érdemes főtitkáriának jelentése kapcsán. A tárgyalásban résztvevő Pécs városának kiküldötté Vaszary rendőrkapitány is. Az ülésről a „Egyetertes” után a következőköt adjuk:

Fodor József dr. megemlíti, hogy a hivatalos adat szerint 840 megbetegedés és 33 halott volt, ami ijesztő nagy szám. Ez 30000 lakosnak felel meg s olyan, mintha Budapesten 15000 ember betegednék meg egy hó alatt. November óta tart már a járvány s most már kevés a beteg. A budapesti nagy tifusz 3200 betegedést okozott, a pécsi tehát ötszöröse a budapestinek. Hogy mi a járvány oka? Némeleg szerint az ivóvíz. — A tapasztalás szerint egyes esetekben tényleg okoz a víz tífuszepidemiát, amire előadók példákat hoz fel. — Ha az ivóvízbe tífuszos beteg ürüléke jut be, akkor lehet tífusz, de ma már bizonyos, hogy a köztisztatlanság és különféle meteorológiai tünetek okozták a tífuszt s azt is tudjuk, hogy az egészségében gyöngyített egyént a tífuszmaia-ma könnyen megtámadhatja. Azt eddig nem lehet eldönteni, hogy Pécssett az ivóvíz okozta-e, vagy talajmiasma a járványt.

A pécsi epidémia kedvezőnek látszott annak vizsgálatára, hogy tífusz-bacillus van-e a vízben. Johánn dr. pécsi orvos és Pécs város hatósága 22-féle vizet küldtek az orsz. közegészségi egyesületnek bakteriológiai és kémiai vizsgálat céljából s Frank magántanár a beküldött vizeket megvizsgálta bakteriológiailag, Czékus dr pedig kémiailag, de a beküldött víz kevés volt s ezért nem is egészen pontosak az adatok. Ezután Frank Ödön dr. az ivóvíz bakteriológiai vizsgálatáról szólván, utal arra, hogy a pécsi járvány viszonyairól eddigelé nincsen semmi biztos tu-

Alkalmassint akkor is erről gondolkodott, mikor este én végig hajtattam a falu; s bár a házukból kihallatszó óriási zivajból én inkább a felesége hangját hallottam elhatározónak, akaratosnak, míg az övé, mint valami csöndes, félszék ellenmondás, úgy hangzott. Egyébiránt az is meglehet, hogy az erdőz ur piano szokott gondolkodni.

Azután ment a tanítóhoz.

Az ijedten mutatott a postamesterre, mint elretentő példára, a ki már hetedhétországon s három falu tul bolyongott, állást keresve, — s remegve panaszkodott, hogy félti az ekziszeneciáját, aztán se magát, se a családját nem meri kitenni ilyen szeszélynek, végre bevallotta, hogy ő bizony nem is tud a tarokkózashoz.

Tovább egy házall!

Ott a bíró lakott, az utolsó intelligens ember a faluban. Szerencsétlenségre azonban ez olyan előszeretettel viesekekdt már évek óta a jegyző iránt, hogy még be se tette a küszöbön a lábát, már is a kutyáit uszította rája. Persze csak egy titokban, ő maga az ablak mögött barátságosan inetegtet ellenfelelnek s a legnagyobb bosszankodással nézte, hogyan szedik darabokra a jegyző nadrágja szarát azok a bestiák. Egy kicsit bele is kaptak a lábába; legalább pár napig a szobában őrizbette a bíró barátságának emlékeit. Mikor kijárhatótt, a füstös kis szobát kimeszelve találta s elég esinosan berendezve

domása, így csupán a Pécsről beküldött vizek vizsgálatának eredményére szorítkozik. Megemlíti, minő jelentősége lehet a viznek némely járványok (kholera, tífusz stb.) terjedésénél s bár elismeri néhány jól megfigyelt esetben az ivóvíz által történt fertőzést, azonban igen sok más esetben nem találja kellőleg beigazolva. Pusztá spekuláció, feltételes észlelés, sőt statisztikai adatok — melyek gyakran hízagosak, részrehajlók — sem adnak határozott fogalmat egy járványról, különösen annak oki mozzanatairól. Erre egy oly demonstratív természeti módszer van hivatal, melyet a fertőző szervezetekről szóló tudomány, a bakteriológia szolgáltat. Csak hogy míg a bakterium biológiai viszonyai kutatásában egyre halmozódó sikerekről szólhatunk, járványtani vonatkozásaiak még mindig makacs homály borítja. Pécs város járványának okozójul Pécssett a vizet tekintették, az indította Pécs város hatóságát arra, hogy az egyelet közegészségügyi intézetében a vizeket behatóan vizsgáltsák.

Megemlíti a nehézségekről, melyek a víz bakteriológiai vizsgálatánál felmerültek, különösen arról, hogy a tífusz rekvivált tüzetes vizsgálatnál különbözethető meg a hozzá sok tekintetben hasonló egyéb bakteriumoktól. Vizsgálatait összefoglalva, konstatálja, hogy a pécsi vízben tífuszbacillusokat nem talált s hogy a bakteriológiai és kémiai vizsgálatok között nincs határozott összefüggés. Végül megemlíti, hogy Pécsnek irigylésre méltó jó vize van. A forrás tiszta, de lefolyásában a bakteriumok mennyisége mindinkább fokozódik, úgy hogy a Farenzelek-teréről eszközölt vizpróba egy köbcentiméter vízben 61747 bakteriumot mutatott ki, míg az eredeti Tetteyforrásból egy km. csupán 77 bakteriumot tartalmaz.

Fodor József titkár két térképet mutat be. Egyik a tífusz betegedési szám elosztását mutatja a város területén; másik a vízvezeteki beosztást. A város legnagyobb része a Tetteyforrásból veszi a vizet, legfőképp a belváros. A vízvezeteki cső, agyagos, meg a törökök idejéből való; a csővezetékek nem impermeabilis és egy kaszárnya-árnyékszék mellett vonul el s a csőrészellet, a miből egy darabot be is mutatnak, árnyékszékétől fertőzött volt. Konstatálható, hogy a vízvezetékek oly viszonyok közt van, hogy lehetett tífuszszal fertőzve. Lehet, hogy tífuszmaia-ma okozta az epidémiát, de nincs kizárva annak lehetőségége, hogy a víz tífuszgerjesztő volt. A betegség november elején zajlott le s ekkor volt a

arra, hogy egy tyúkama kései fiaival benne találjon szállást. Szólt volna ellene, de hasztalan; a második szó volt csak mindig az övé s mire rákértült volna a sor, a felesége az elsővel úgy megrémítette, hogy óvakodott kimondani azt a másodikat.

Ez volt az utolsó villám, a tragédia végső felvonása: a kis füstös szoba oda jutott, a hova az öreg inspektor, meghalálózott. Ebből por lett, meg hamu, abból tyúkketrecz. A régi dicsőségnek, az elített téli esték kivégzésének szép ideje lett. Profán csirkeké köznapi módra személyezik most benne az ocst.

Itt van vége ennek a történetnek, a füstös szoba gyászos tragédiájának.

Hancem azért folytatás még következik.

Mert ha részvétőnyükét ejtettem is szegény komániám felrobbanásán, azért nem mulasztatom el eldicsekedni vele, hogy a hova én kasznárnak kerültem, ott még kitnőbb társaság verődött össze. Kártyázik ott pap, tanító, jegyző, bíró, molnár, korosmáros, még a postakasszonyok is kártyáznaknak, ha egyáltalában volnának ott. Bor, szoba, pipa, kártya ünos unat van, bort csiphettek el az uraságól is. Öljük a téli estéket reggeltől-estig, télen nyáron, dertre-borura.

Ez az a vigjáték, a melynek mindörökké következik folytatása.

Ugy legyen!

Indigó-pinty.

fertőzés ideje; december elején, a víz beküldésekor már nem igen fertőzött a víz. A sok szennyves víz rendelkezhető az egyéneket arra, hogy tífusz jőjjön létre.

Legfontosabb teendő, hogy lokális vizsgálatot végezzenek. Azt tovább kell tanulmányozni, hogy ivóvíz okozta-e a járványt, vagy miasma. Lehet, hogy higiénikus elhagyatottság okozta. Végül Markusovszky elnök nyilatkozott oly irányban, hogy jó volna, ha a pécsi vízvezeték angol módra alakítanak s ha ott a higiénikus viszonyokon változtatnának; akkor nem volna tífuszjárvány.

Vaszary Gyula rendőrkapitány vasárnap este jött meg küldetéséből Budapestről s magával hozta Frank Ödön dr. edgemint magántanárt is, a ki a bakteriológia terén kapacitás s mint ilyen az állam megbízásából bejarta külföld legnevezetesebb egyetemét s tanulmány-utjáról nem rég tért vissza. Azóta Fodor dr.-nak „jobb keze”. Frank dr. a helyszínen megejtendő vizsgálatok végett jött le Pécsre. A realiskolában már be is rendezte laboratóriumát s kedden megkezdte vizsgálódásait. Mintegy 14 napi itt tartózkodása alatt végig vizsgálja a vízvezetékét és pedig a végső pontoktól fölfelé s amely csőszakaszt fertőzöttnek találnak, rögtön ujjal szerelki föl. A vizsgálat ezen kívül még kiterjed a csőhálózat mentén arra is, hogy hol és milyen helyeken fordultak elő betegedések, mik idéztek elő, vajjon fertőzés volt-e vagy más körülmény, ami a betegség iránt hajlandóságot idézhetett elő. Megemlíti még, hogy Frank dr. most tényleges szolgálatban levő katonaváros s a honvédelmi miniszterium, amint Vaszary előadta kérelmét, hogy Frank dr. a pécsi járvány ügyében szabadságolják, azonnal a legnagyobb készséggel tett eleget e kérelemnek.

Ujabb betegedések: A hivatalos jelentés szerint e hó 19-én 3, 20-an 3, 21-én 4 ujabb betegedési eset jelentetett be.

A „Pécs” a mult szombati számban a járványról czikkbez kesereg azon, hogy a város kibájt, az tüzet pang s az idegenek messze kerülők városunkat s hogy mindezt nem egyéb okozta, mint az, hogy lelkiismeretlen tudóstók a fővárosi lapokban veszélyt írásték is a városnak, de még a helyi laptsárok is a túlzás árjába vetették magukat, ócsárolva a hatóságot, mely pedig e téren kötelességet híven teljesítette, semmibe sem véve a hivatalos kimutatásokat, melyek pedig eskü erejével bírnak és föltületes értesítéseket késpézn gyánant fogadva es adva ki alarm-hírekl, midőn a kedélyek úgy is a legizgatottabbak... stb. Tudósításunkat ezenkívül lelkiismeretlenneknek, hazugoknak mondja a főt idézett laptsár.

Nem vennők magunkra e vádat, ha a „Pécs” szándékosan nem többszámaban beszélne, s így nem is hederiténék e kirohanásra; de az a többszám nekünk is szól. Azért tehát ki kell jelentenünk, hogy a „Pécs”-nek e czélzatos vádja, melynek formáján lehetetlen meg nem látni azt, hogy sugalmazott — réánk vonatkoztatva semmi alappal nem bír s mint ilyen egyszerűen visszautasítjuk. A ki lapunk közléseit a járvány ügyében figyelemmel elolvasta, azt, mit a „Pécs” állít, reánk nem mondhatja. Mert ház miben túloztunk mi? Abban e, hogy polgármesteri engedély nélkül meg mertük írni, hogy városunkban typhus-járvány uralg? Abban e, hogy közöltük az orvosok állításait, melyek szerint alig van ház, melyben beteg ne volna? Abban e, hogy közöltük a hivatalos kimutatásokat napról-napra? Abban e, hogy közöltük az orvosi értekezlet megállapodását, mely a baj eredetét a vízben találta? Abban e, hogy közöltük a járvány-bizottság ülésén hallottakat, mely fölszólalások a köztisztatlanság szánalmas képét nyújtották elénk? Abban e, hogy e köztisztatlanságnak előidézőjéül nagyon természetesen a hatóságok állítottuk, mely hivatasából kifolyólag a köztisztaság öre?

De hiszen mundekeket — természetesen a hatóságok felelősségre való vonását kivéve — maga a „Pécs” is megírta! Avagy talán ha valamik fáj, még ne is szabadon jajgatnunk? De hiszen ezt a „Pécs” is megtette, megtette pedig ép abban a számban is, melyben atyailag ráuk parancsol, hogy ne jajgassunk, irván ő

„mígyen: „szörnyű bizonyosság”, „alig van család, melyet a járvány megkímélt; nap nap után szaporodó arányban hanyatlottak ágyba a legkedvesebb családtagok... „rémitő kór”... „a halálöszöknek szám szerint megdöbbentő sorozata általános gyászot borított a városra, melynek keserűsége elől az életkedvet, megbénítja a munkacérot és fásulttá teszi a kedélyeket”... stb.

Nos tisztelt lapotárs, hát ez mi? Hát ez a „hivatalos” hangulat-festés talán ideédesgeti az idegeneket, fölföldíti a kereskedelmet s megszünteti a város veszett hírét? Nem, tisztelt lapotárs; ez sem túlzás, a miénk sem volt az; ez a való s ennél többet mi sem írunk; de tán hangulatfestés dolgában ennél még kevesebbet is írunk.

Tehát ki a lelkiismeretlen tudósító? Az-e, aki megmond mindent, amit tud, őszintén, leplezetlenül, mert ezt az őszinteséget a bajban leledző közönség megköveteli? Vagy az-e, aki — bár a baj nyomai, annak okai szemmel láthatók, napnál világosabban állanak előttünk — megfélekedik úrlapírói hivatásáról s beáll tussaló mameleknak nem azért, hogy a közönséget megnyugtassa, mert hiszen a közönség jobban van értesülve mindenről, mint a „Pecs”, hanem azért, hogy ezáltal a hatóság muasztárait a multban takargassa s a felelősség terhéit kényesítse. Erre lehetne ám azt a hres mondást megereztenni, amit a „Pecs” multkoriban olyan naiv komolysággal puffantott ki, hogy: „Pfü!” De mi ezt nem mondjuk, amint hogy azt sem mondjuk, hogy lelkiismeretesség dolga-igly új év előtt megereztenni ilyen alaptalan vádak, hogy ne mondjuk rágalmatokat, a lapotársak ellen s viszont a hatóság mellett eresztene meg dics hynnuszokat akkor, mikor üzleti ügyekben — holmi papiros árlejtésben — érdekelve vagyunk a városban? De — mint említettük — azt mi nem mondjuk; mert okos ember ilyet nem fogad el — mi magunk sem — viszon-vád alapjául. Ezt nevezünk mi túlzásnak, ami pedig távol legyen tőlünk.

HIREK.

Kedves olvasóinknak és munkatársainknak boldog ünnepeket kívánunk. Egyuttal tudatjuk olvasóinkkal, hogy jövő számunk vasárnap reggel jelenik meg.

— **(Ki legyen a belváros plébánosa?)** Boldogult Mendlik Ágoston pécsbelvárosi apatplébános halálával megürült plébánosi állás betöltése nem kis gondot okoz most a város törvényhatóságának. Ez a város patronátusa alatt álló plébánia nemcsak a város, hanem a megye összes parochiái között is fényben első rangú s így arra a klerusnak csak kiválóbb tagjai tarthatnak számot — habár anyagilag éppen nem fényes helyzetet biztosít az azt betöltőnek. A választás ügyében vasárnap délelőtt értekezlet volt a városban közgyűlési természetű városi bizottsági tagok körében. A d i n g e r polgármester, mint elnök előrebocsátva, hogy ezt az alkalmat nem találja méltónak arra, hogy boldogult Mendlik emlékéit itt foglalja nekrológba, azt más alkalomra s illetékesebb egyénnek hagyván fön, föl hívja a bizottsági tagokat, hogy mint a város közvéleményének képviselői nyilatkozzanak a kérdéses állás betöltésére. A város nincs tökéletesen semmi formához, szabadon jölhet ki választottját s így szerinte szükségtelen, hogy a város pályázatot hirdessen ki. T r o l l p r a e l a t u s ellenkezőleg a pályázat hirdetését mellett van; F ö r s t e r b i z. tag szerint a papság körében sokan vannak olyanok, akik nem pályáznak, de az állást — ha arra meghivatnának — szívesen elfogadnák, azért azt ajánlja, hogy jöljön ki az értekezlet egyet, akit a közvélemény óhajtana plébánosnak s azt kériék föl; P i a c s e k e z t a házalás kezdetének tartja, mert meglehet, hogy a plébánost kereső város több helyütt kosarat kapna, helyesli a pályázat hirdetését. K á r o l y I g n á c z e s p e r e s - p l e b á n o s leplezetlenül őszinteséggel s élesen kelt ki a belvárosi plébánia javadalmazásának silány volta miatt. Szerinte ez a silány beneficium az oka, hogy a külső papság eljete — bár fölöttébb óhajtana bekerülni az első állásra — nem fog lépéseket tenni annak elnyerhetése végett. A megboldogult Mendlik elődjei közül az első, K r e m m e r mint koldus halt meg, F e s z l i és D o b s z y minden pénzüket ott vesztették s csak a későbbi kanonoki fizetésből pótol-

ták a „fényes” állásban kényserrelve csinált adósságaikat; a plébánosok csak a jobb jövő reményében pályáztak ide, mert inétt kilátásuk volt a kanonokságra. Ha tehát minden tekintetben jeles férfi akarunk e helyre, előbb javítsuk meg a plébánia eddigi silány javadalmát. (Használó szellemű fölszólalást kaptunk egy vidéki plébánostól is, kinek levelét más helyen közöljük. — A szerk.) R á t h M á t y á s b i z. tag az állás betöltésénél követendő eljárásra nézve tesz indítványt: küldessék ki egy bizottság, mely pályázat hirdetés nélkül kutasson, kérdőközlők az ezen állásra méltó papok körében, hogy kik lennének hajlandók az állást elfoglalni s ezek közül kiválasztva a legalkalmasabbat, megállapodásukat terjeszték az ujra egybeülő város értekezlet elé. Töbök fölszólalása után — kik majd a most tett indítvány mellett, vagy ellen foglaltak állást — az értekezlet abban állapodott meg, hogy R á t h indítványa értelmezés bizottságot küld ki s ebbe beválasztották: T r o l l F e r e z c p r a e l a t u s kanonokot, K á r o l y I g n á c z e s p e r e s - p l e b á n o s t, F ö r s t e r B e l a, J o b s t L á s z l o, P i a c s e k G y u l a, B o l g a r K á l m á n, R á t h M á t y á s, B a u f f a y S i m o n, I n c e d y D é n e s, K i s s J ó z s e f, D i s c h k a G y ö z s é s P a p p J ó z s e f b i z o t t s á g i t a g o k a t. Az állásra — mint a polgármester az értekezlet előtt kijelentette — addig H a r a g ó J ó z s e f s z e b e n y i, G e r m a n n J á n o s s u m o n y i, J o z s i t J á n o s j á n o s i, C s o n k a N a n d o r b a r a n y a v á r i p l e b á n o s o k é s M a g e n h e m A n t a l b e l v á r o s i k á p l á n a d m i n i s t r a t o r r e f l e k t á l t k e r v é n y u t j á n; h a l l o m á s s z e r i n t p e d i g M e z p o s z g a i p ü s p ö k i t i t k á r, W ü r s t e r s e m i n a r i u m t a n á r, S z a u t e r A n t a l g ö r c s ö n y i é s S p i e z s p a k s i p l e b á n o s o k i s f o r g a n k k ö z s z á j o n m i t j e l ö t t e k.

— **(Kinevezés.)** A m. kir. pénzügyminiszter M á r t o n J ó z s e f földadókataszteri irattartó kezeli iradatszint, a pécsi kir. kataszteri helyszínelési felügyelőséghez II. oszt. pénzügyi fogalmazóvá, é s Z a r k a K á l m á n kataszteri felvilágosítóvá, a budapest-vidéki pénzügyigazgatóságához ideigl. minőségben kataszteri irattartó kezeli II. oszt. iradatszinté.

— **(A decentralizált táblák elnökei.)** Mint halljuk, az új királyi táblák elnökeire vonatkozó kinevezések a miniszteri tanácsban már letárgyalattak s még a köztöbön álló karácsonyi ünnepek előtt fognak a hivatalos lapban megjelenni. A „P. H.” értesülése szerint a következők nevezetnek ki: Pozsony: S c h e d i u s L a j o s k u r i a i b í r ó. Győr: V ö r ö s m a r t h y B e l a k u r i a i b í r ó. P é c s: Z á d o r G y u l a i g a z s á g y m i n i s t e r i t a n á c o s. T e m e s v á r: B e r c e l l y J e n ő k i r. táblai tanácselnök. Szeged: P a i z s A n d o r táblai tanácselnök. Kassa: P u k y G y u l a k u r i a i b í r ó. Debreczen: B l a s k o v i c h I s t v á n a v á t l ó - é s k e r e s k. t ö r v é n y s z é k e l n ö k e. Nagyvárad: E r d é l y S a n d o r táblai tanácselnök. Kolozsvár: S z e n t I v á n y i G y u l a táblai b í r ó. A budapesti é s m a r o s v á s a r h e l y i e l n ö k ö k p e d i g m a r a d n a k a z e d d i g i e k.

— **(A honvédelmi miniszter veszedelemben.)** F e j é r v á r y b r. honvédelmi miniszter nem csekély veszedelemben forgott szombaton délután. A fogatának lovai a villamosvasuti kocsitól megbokrosodva, vadul ragadták magukkal a fogatot s egy szemközti jövő bérkocsival ütköztek össze, melynek rúdja egyenesen Fejérváry felé csapott. A miniszternek azonban sikerült a meg mindig rohanó kocsiból kiugrania s így mi baja sem történt.

— **(A legrovidebb nappal.)** Vasárnap, december 21-edik napja volt a tél hivatalos kezdete, a mi este 10 óra 1 perczkor állt be, habár ezen a napon nagyon enyhén viselkedett a sok fűtűanyagot fogyasztó telep. Ezen a napon volt a mi földünkön a legrovidebb nappal é s a leghosszabb éj. Hétfőn volt a téli napfordulás, amikor a nap reggel 7 óra 46 perczkor kelt é s délután 4 óra 10 perczkor nyugodott, vagyis a nap csak 8 óra 24 percz, míg az éjszaka 15 óra 36 percz hosszú. A nappal é s december 22-től kezdve hosszabbodik é s p e d i g a h ó v e g e i g 3 p e r c z e z e l.

— **(A rendőrség újjászervezése)** az újév kezdetével megtörténik. A belügyminiszter az újjászervezésről hozott közgyűlési határozatot helyben hagyta. A rendőrség létszámát tehát január elsejétől emelni fogják, az új uniformist azonban csak február hóban öltik föl rendőreink.

— **(Ösztöndíjak fiatal kereskedők részére.)** A kereskedelmi miniszter tőrekvő fiatal kereskedők részére — minden kamarai kerület részére — évenkénti 300 ftros ösztön-

díjat alapított oly célzól, hogy szakismeretük fejlesztése célzából külföldön tanulmányt tudhessenek. Azok, a kik ez utazási ösztöndíjat elnyernek óhajtják, eddigi foglalkozásairól é s v e g z e t t a n u l m á n y a i k r ó l s z ó l ó o k m á n y o k k a l f ö l s z e r l e t e s a t e m e n t ő t a n u l m á n y t u k e t p r o g r a m m j á t r e z l e t e s e n i s m e r t ő d k e r e s k e n t f. h ó 30 i g a p é c s i k e r e s k. é s i p a r k a m a r á h o z b e n y u j t h a t j á k, a h o l a z ú g y r ó l b ö v v é b f ö l v i l á g o s t á s t i s y e r h e t n e k.

— **(Karácsonyi ajándék a pécsi katonatisztek részére.)** A legutóbbi lakbér szabályozás alkalmával Pécs sz. kir. város a 4-ikből a 3-ik lakbérösszaltja sorozatott, mi nek következtében 1891 január 1-től valamennyi itt állomásozó katona tisztnek lakbér illetményét fölemelték. E fölemelt lakbér illetmény érvényben marad 5 évig. — Kívánatos volna, ha az állami tisztviselők lakbérilletménye is fölemeltetnék, mert a mostani 150 ft évi lakbér mellett illő lakást lehetetlen Pécssett kapni. A további osztályozásból kiemeljük, hogy Kaposvár, Nagy-Kanizsa, Eszék az ötödik, Siklós a hetedik, Baja, Bonyhád, Mohács, Nagy-Harsány, Paks, Pécsvárad a nyolcadik osztályba soroztattak.

— **(A typhus okozta.)** A cadet- é s más katonai nevelő intézetekben lévő pécsi fiúk az idei karácsonyi ünnepeknek nem fogják övéik körében eltölthetni, mivel a szokásos szabadságot az itt uralgó typhus miatt felsőbb rendelkezéssel megragadták.

— **(Pályázatok postamesteri állásokra.)** Sombereken é s Izsépen (Baranya vármegyében) továbbá Monostor-Apáti é s Bortornya (Zalavármegyében). A kellően fölszerelt kervevények a helybeli posta- é s táviráigazgatóságához intézendők.

— **(Szegény iskolásleányok karácsonyfája.)** Liebscher Vilma leányintézet-taladonos minden év karácsonyan állít föl szegénysorsú leányok számára karácsonyfát az intézeti növények adakozásából. Az idei karácsonyfát kedden délután 4 órakor állították föl, amikor is 16 szegénysorsú leány kapott egy-egy fű ruhát, kendőt, viselt ruhát é s cipőt, azonkívül különféle csemegét. A kiosztás némi ünnepléssel ment végbe. Újváry Miklós hitoktólat alkalmi beszédet tartott s az intézet növényekéi énekelték.

— **(Halálozás.)** Elhunytak Pécssett: R e i n f e l d I m r é n e született Krausz Matild, é h ó 20-án, 30 éves korában; temetése nagy részvét mellett vasárnap délután ment végbe; ö z v. V a s d i n y e y K á r o l y n é szül. Szigethi Teréz, é h ó 20-én, 75 éves korában; Gidófalvi V i t a l y o s B é l a építész-gyakornok 20-án, 16 éves korában; ö z v. Z s ö l d A n t a l n é született Pilch Maria, é h ó 20-án, 50 éves korában; Z s i l i n s z k y K á r o l y — Zsilinszky Lajosnak, a „Magyar Király” vendéglő bérőljének atyja — é h ó 22-én, 73 éves korában; M e s t e r h á z y J o h a n n a — Mesterházy Károly teleknyvezető nővére — é h ó 21-én 50 éves korában.

— **(Első oszt. — magyar általános tisztviselő egyesület.)** M i u t a n e z e n egyesület biztosítási osztályának itt m n t e g y 40 tagja van, ezek érdekében jönel látjuk közölni, hogy az egyesület a közelmultban lefolyt 25 évi jubileuma alkalmából, vagyonlatlan tagtársak fia részére tett 2 alapítványra (a 250 ft) é s leányai részére 4 alapítványra (a 125 ft) pályázatot hirdet. A fölteleket következők: hogy ezen alapítványban részesülök atyja oly nagy jóvedelem, melylyel maga is tovább nevelhetni gyermekét ne legyen; hogy az atya legalább is 3 évig tagja legyen az egyesület, vagy ha elhalt, halálása idejében legalább 3 éven át tagja lett legyen; ha a tanulmány valamely felsőbb iskolában, leányoknál tanító-é képzőintézetben, konzervatóriumban vagy Lyceumban vagy más magasabb szakiskolában é s p e d i g A u s t r i á b a n v a g y M a g y a r o r s z á g b a n, f o l y a t t a t t i k; hogy legalább az utolsó éven általános íj osztályzatot legyen képes felmutatni. Az alapítványban részesítendőnek keresztlevellel, utolsó iskolai bizonyítványával, az atya részéről pedig a tagsági jeggyel é s utolsó kinevezési — vagy ha nyugdíjaztatott, ezen rendelvényével — fölszerelt kervevények, az egylet által kiadott é s tőle (Bécs IX. Kolint-utca 17. sz.) ingyen megkapható nyomtatványon elkészítve legkésőbb az év végeig az egylet vezetőségéhez benyújtandók.

Pótlásul a f. hó 13-án a 87-ik számu lapunkban megjelenti „Földmívelési Érdekeink”

ez. hirdetéshez megjegyeztük még, hogy a mutatónyászomok iránti megkeresések a „Földmivélési Érdekeink” szerkesztéséig a Budapesti Erzsébet tér 19. sz. címzendeők.

— (Tilos az amerikai szőlővessző behozatala külföldről.) A földmivélési ügyi miniszter egy évig sem Franciaországból, sem máshonnan amerikai s más szőlővesszőt nem hozat s erre máának sem ad engedélyt, mert Franciaországban, különösen azon vidékeken, ahol az amerikai szőlőmivélés leginkább el van terjedve, újabb időben terjedőben van a „black-rot” néven ismert szőlőbetegség, amely ellen alig van védekezés. De a behozatal e tilalma folytán az amerikai vesszőkereslet tisztán Magyarországra szorult, s ez okból a földmivélési miniszter a gazdasági, szőlőszeti és borászati egyeteket fölhitva, hogy értesítvén a közönséget az állami amerikai telepek vesszőkészletének teljes kifogytatáról — buzdítsa az amerikai szőlőtelepek birtokosait, hogy legalább közvetlen vidékük vesszőszükségletét a saját termelt vesszőkkel igyekezzenek lehetőleg fedezni.

CSARNOK.

Egy kinevezés története.

Írta: Bogáthy Medárd.

(Folytatás.)

Mig e kis elmefuttatást elvégeztem, pauza állott be a közöttük való társalgásban. Kísérőm egy szót se szólt, csak ment, ment előre valószínűleg óvatossá széttekintgetve. Áttáram, hogy ez nem maradt így. Inkább saját megnyugtató szempontjából más okosabb tárgy hiányában siralmas szerelmi történetemre gyújtott rá. A dupla kétségbeesés roppant ékesszólással. Egy fejjel nagyobb voltam Demosthenesnél. Ott meghatódtam adataim elő szerencsésen szerelmem bús történetét, hogy ismeretlenem elérzékenyedt. Megérzi az az ember, ha valakire hatást gyakorolt. Különösen az a réz indíthat meg nagyon, midőn a „kedves” család hitlenségét megragadó vonásokkal ecsegettél. Ah! fájdalom a visszaemlékezés élénksége következtében elemértés érvelni tört ki, s egy szótam ellene egymás után a jogos fölháborodásomat illusztráló nem épen udvarias kifejezéseket, mint a nagy zivatart a mennyköveket.

Lehetetlen, hogy ez az ember meg nem indult volna sorosom! Meg kellett indulnia! Hanem egy jó adag malicia is vegyült elbeszélésembe! A sarok utcaira kereskedők, mint nyomorúságok közvetlen okozóját, derekasm elzattam ismeretlenem előtt! Nem hagytam meg én azon még a keresztvizet sem. Elmondtam én azt mindennek, csak becsületese embernek nem. Még azt is rá fogtam, hogy a boltjában egy pudlifókban rémitő kincset rejteget. Az a kéjes vagy ösztönzött, hogy ez általt ráterelem kísérőm figyelmét. Majd elbűnik az vele! S én meg leszek boszvalu!

Beismerem, hogy ez nem szép eljárás volt tőlem, de a mellőzött szerelmes, mióta a világ világon áll, a szerencsés versenytárs iránt sohasem szokott gyöngéd s előzékeny lenni, miért legyen éppen én a kivétel? Hát a sarok-utcaira kereskedős nem használ föl ellenem minden módot és eszközt, melylyel a „kedves” szive fenekéről a netán ott lappangó s felém vonzó érzelmet maradványait is kiírta? Az élet harc. Ugy védelmeztük magunkat a támadásokkal szemben, a hogy lehet. A milyen a támadás, olyan a védelem. Ha jogos az egyik, jogos a másik is. Bolond vagy, ha a méltatlanságot nagylelkűséggel akarod megtorolni. Ezt csak a magadhoz hasonlókkal ellen használod, mikor nagylelkűséged lesújtja, megsemmisíti ellenfeledet s téged dicsténynyel övez körül.

— Ne hagyja magát fiatal ember! Turja ki helyéből az a nyomorult grázler! Gyavaság lenne neki engedni át a szép leányt, ha őnt szerette, vagy szereti! — szakított félbe ismeretlenem, s nekem úgy tetszett, mintha vad hangjával lágyan, behelizően szólott volna.

— Ó hiszen ha pénzem, vagy valami jó zsíros hivatalom volna, tekiutattal éveim csekély számára, körülbelül az enyém lenne a nem dicstelen győzelem palmyája; de mit tegyek, mikor az apa jól akarja elhelyezni leányát, a leányt pedig nem sarkalja szive szembeszállani apjával? Eh! sivar ez a világ bátyám! nem érdemes benne élni! Igaza van Schopenhauernek. A boldogság, mint elérhetünk, a halálban rejlik.

Kísérőm hangosan felsóhajtott, a mi ismét ékeszólásom nem közönséges diadalát jelentette. Egyre biztosabbnak, s vakmerőbbnek éreztem magamat. Ha ez még sokáig így tart, én kerekedem felül, s félelmetem meg. Ez lett volna a nagyszerű fordulat.

— Nem tudok tanácsot adni. Nem értek a szerelmhez. Csak egyszer voltam szerelmes, akkor is pőrul jártam, most is iszom a levét. Hej!...

Ismeretlenem nem közönséges sóhaja, mely inkább kétségbeesett búrghéshez hasonlított, mindinkább megerősített ama hiedelmemben, hogy ha gonosztevő oldalán haladok is, a nemesebb érzés még nem halt ki teljesen belőle. Bizonyára valamely elzúllott egyén lehet, kit sorasa eredetileg nem erre az életre szánt. Nem féleltem tőle többé, hanem sajnáltam.

Ó előbbi beszédének folytatásaként maga elé mormogott:

— Hej az a pénz! az a hitvány, nyomorult pénz! Az oka az emberek bajainak! Eh! Jobb nem gondolni rá!

Lámpa alá értünk!

Megrázkódtott! Összeszedte magát s így szólt hozzám:

— A városban vagyunk! Tovább nem kísérhetem. E ponton túl rák vesztély várakozik... Menjen ez utcán végig egyenesen, majd ott lejjebb megtalálja a keresett utcát, mely a belvárosba bevezeti.

— Kedves bátyám, — szóltam hozzá részvétellel — mivel szolgáljam meg szívességet, hogy megszábadított az eltévelyedéstől s helyes utra vezetett?

— Ha jó akar lenni hozzám az ur, menjen be abba a korcsmába — s ezzel az első házra mutatott — hozza nekem onnan kenyeret s egy liter bort. Éhes és szomjas vagyok. Két nap óta egy falat nem volt a számban. Itt a sötétben megvárom.

A lámpán tul egy bokor mellé húzódtam.

Béleptem a korcsmába, hol a kocsmárosom kívül egy uri ember borozgatott, kiben egyik-kövéházi asztaltársamra ismertem. Ez megszólított s csodálkozva kérdezte, mit keresek ily késő éjszakán e városban kívül fekvő csapadékban? Néhány szóval fölvilágosítottam, miattal a kocsmáros kezembe adta az általam kért kenyeret, egy nagy darab disznóhúst s egy liter bort. Fizettem s annak a kijelentésével, hogy az üveget azonnal visszahozom, kimentem s a bokorhoz siettem, hol kísérőm várakozott réám.

Amint meglátott, hozzám jött, átadtam neki az enni és innivalókat.

Még nem láttam oly mohó evést, mint a milyet ez az ember véghez vitt.

Azt a nagy darab kenyeret és húst néhány pillanat alatt elfogyasztotta s tetejébe a bort egy hajtókára bekebelezte.

— Nem innék-e még egy liter bort bátyám? — kérdeztem tőle, a mint kezével megtörtülte száját.

— De bizony megiszom, ha szives lesz hozni az ur, — mondá ő — szomjasabb vagyok, mint hittem volna. Az a jó disznóhús megkívánja a magáét.

— Hát várjon meg, mindjárt hozok.

Megfordultam, hogy a korcsmába visszaterjek. E pillanatban előugrott az én kövéházi ismerősöm.

— Sohse fáradjon barátom, azt az urat majd én itatom meg! — kiáltott nagy hangon s a bokorban termett. Megragadta kísérőmet s a lámpa alá vonzolta, mi közben többször ismételte.

— Ez az, ez az, nem csalódom!

Kísérőm emberföltötti erővel védelmezte magát. Minden áron ki akart szabadulni kövéházi asztaltársam vasmarkai közül, de ez nem engedte. Kis ideig elszántan egymás szeméi közé néztek. Mintha erőt gyűjtöttek volna a későbbi küzdelemre.

Megdermedve néztem ezt a két embert.

Egyszer csak a kísérőm nagyot rántott magán s megfeszített lábaival erős lökést tett. Menekülése biztosnak látszott, amde kövéházi asztaltársam mintha csak hozzá lett volna nőve, meg sem ingott, nem tángított róla, nem engedte magát lerazatni! Hanem teljes erejével rávetette magát s a földre teperte. A földön sokáig hentergett. Hol kísérőm, hol asztaltársam kerekedett fölül. Élet halál harc volt ez! Folytonosan küzdöttek, egyik se merült ki! Aczél izmok-

kal rendelkeztek mind a ketten! Egy jó negyedóra mulva kísérőm kérő hangját hallottam:

— Jöjjön segélyemre ifju ur. Az Isten is megáldja!

Nyomban rá asztaltársam könyörgött:

— Szaladjon barátom a vámsra, s hívja ide a rendőrt s a fiánczokat, addig még megbirkózom e gazemberrel. Ez az a bires... kinek fejére jutalom van kitűzve. Siessen, ha Istent ismer!

Két tűz közé voltam szorítva! Már most mit tegyek? Annak a derék embernek tegyek-e szolgálatot, ki bár kirabolhatott, sőt meggyilkolhatott volna, még se tette, hanem meghagyta életemet, pénzemet és utba igazított; vagy az igazságszolgáltatásnak tegyek kötelességszerű szívességet, hogy hatalmába ejthesse a társadalom szentjét s a törvény szigorúval torolhasa meg a sokszoros bűnt, mit e gaz oly irgalmatlanul elkövetett!

— Jöjjön segélyemre ifju ur! Az Isten is megáldja!

— Siessen barátom, ha Istent ismer! Ez a két ellentétes kérés iszonyu lelkiharcozt idézett elő bennem. Sajnáltam a gazembert, ki velem szemben nemesen viselkedett és sajnáltam barátomat, ki tán kötelességének fogt áldozatul esni, ha sokáig késlekedem a vált segítség meghozzásával.

Kinomban vénasszonyok módjára jajgatam.

Haláltan legyek megmentőm iránt? Hisz akkor alvალბól vagyok mint ő, mert a jöttétek a legundokabban fizettem vissza? S megvételére tettem érdemet. Szégyelmem kell majd magamat önmagam előtt.

Ha pedig asztaltársamat hagynom cserben, a gazember czinkostársává szegődöm, a törvény elítél, a társadalom megbélyegez s kidob kebeléből, mint a kereskedő a rothadt almát kamrájából!

Ember vagyok tul yarlósággal s töménytelen hiu előítélettel. A hallgatam szivem kiáltó szózatára, mely a vesztetes gazembert vette partfogása alá, hat meghajoltam az előletem kényeszerül vashatama előtt. Ez pedig azt diktálta, hogy az egyéni érzelmeket al kell rendelni a törvény parancsszávanak. Nincs kivétel ut. Az nem jön számításba, hogy e boldogtalan, kit talán a rossz vesztés, a rossz példák, a rossz czimboraság, s a még rosszabb körülmények tettek erkölcsi halottá, a velem való idős alatt nagy belső átalakuláson mehetett keresztül s a szive melyén rejő nemesebb érzés föl-színre vergődhetett s őt gyökeresen átaloztatva az erény útjára, honnan letévedt, visszatérhet. A bűnök el lettek követve, tehát a bűntetésnek nem szabad elmaradni. Szemet szemért, fogat fogért! Humánus eluczésnek nincs helye! Alkalmat nem szabad nyujtani a megtérésre! Ha gaz vagy, annak kell maradnod! S még az ökölkort mondják barbárnak!

A rendőrsz finánczok, kiket előhívtam, megkötözték a boldogtalan gonosztevőt.

Én földszegzett szemekkel oldalt álltam. Nem a gonosztevőt tartottam bűnösnek, hanem magamat. Szégyeltem rá nézni. Lelkiismeretem furdalt. Ennek az embernek én okoztam vesztét.

Mielőtt a városba indult ez a szomorú menet, a gonosztevő megállt előttem, nagy szemével, melyekben a fájdalom könyvei csillogtak, rám nézett. Tekintete keresztül járta lelkemet nagyot sóhajtott s így szólt:

— Egyszer voltam életemben becsületese, egyszer éreztem életemben a becsület boldogított varázshatalmát, egyszer akartam Istenség térsi végtelen kegyelmét árva fejemre kikönyörögni: az döntött veszedelembé! Igazad volt szegény apám! Ezen a rongy planetán, hol a nagy tolvajok bírói szeket ülnek a kicsinyek fölött, nem érdemes becsületesek lenni! Közszönm ifju ur, hogy másodszer megtanított rá!

Elviték!

Kövéházi asztaltársam, ki polgári biztos volt, karongfogott s így haladunk utánuk szótalanul!

— Látja barátom — törté meg a cseadet a biztos — a mai éjszaka nagy szerencsét hozott önre.

— Hogy-hogy! — kérdeztem bámulva.

— Hat csak egy barátom, hogy e gazember elfogatásának dícsőségét kizárólag öre ruházom. Ez értelemben fogom megtelni jelentésemet. A jutalom nem fog elmaradni. Ön többször panasolta, hogy protekció hiányában

— daczára jeles képzettségének — nem tud igényeinek megfelelő biztos állást teremteni magának: hát most itt az alkalom. Egy fogalmazói állás van turesedésben nálunk. Fejemet tesszem rá, hogy meg fogja kapni. A jutalomdíj pedig jó lesz a berendezkedésre. Még egy ily fogás, mint a mai s kész az alkaptánság. A többi magától megy.

Kétkevé néztem a biztosra. Zavart eszemmel nem bírtam megérteni, miért akar ez engem portálni? Ennyi jósvitvéseget nem teteleztem föl egy rendőrbiztosban, ha az juttatja polgári is.

Majd így folytatta:

— Öneket, a mint észrevettem nagy számotolt tehetség van. Ez megbecsülhetetlen kincs a rendőrségnél. Ön sokra fogja vinni nálunk. Nekem nagy emberismeretem van.

Csodálattal nem tudtam hová lenni, hogy mi mindent feleztél föl bennem ez a jó ember. Hat legyen úgy, ha ő mondja, ki tudja, hát ha igaza van. Az elfogott gonosztevő úgy is azt hiszi, hogy én fogtam el. Azt már nem mossa le rólam semmi. Legyek rendőri kapacitás: ez se megvetendő valami.

— Holnap ebédre szivesen látom. A többi elvégezzük a fekete kávé mellett.

Tehát a protekciónak háttere van.

A templom-utca sarkán elváltunk. Ő a deliquens után ment, én pedig a „bakkecskébe”. De előbb megígértette velem, hogy ebédre okvetlenül meg fogok jelenni. Mit tehettem egyebet? Megígertem.

A „bakkecskében” még mindig tartott a vigalom, azzal a különbséggel, hogy most már a csehnusikusok is ködös állapotban voltak, a mi igazságtalanokká tette őket a napi kereset egyenlő fölösztásában. Káromkodtak, kiabáltak, nemzeti önértéket emlegettek, jól legaz-embereték s végül majdhogyan el nem páholtak egymást a vendégek a kis mulattatására. Zoltán a pinczérrel megleget egy távolabbi fa alatt messze a kivácsi szemektől. Arczúkról a közös megértés bősége sugárzott le. Malatinszki és Salam — kivételesen nem vitakoztak, hanem komoly arckifejezéssel ültek szemben egymással. Váratlan megjelenésemre egyszerre fölvidultak. Salamon föluggrott s nyakauba borult e szavakkal:

— Mondtam ugye te kicsapott zsendár, hogy a lojokak nem szökötök meg? Egy magyar ember ily galárdására képtelen. Tudtam én azt. Malatinszki fejével helybenhagyólag bólintott s az asztalon keresztül erősen megrázta kezemet.

— De mi bajod? Egészen halvány vagy, mintha kopersóból vettek volna ki.

— Semmi — morfam én — a szokottnál valamivel több bort ittam, az ártott meg.

— Hol voltál?

— Sétáltam az éj csöndjében. Izgatottságomnak csillapítóra volt szüksége. E célra pedig az éji hűvös szellőnél nincs jobb. Tapasztalásból tudom.

Kalandommal nem akartam eldicsekedni. Olyan hihetetlennek tetszett előttem, hogy kételkedtem megtörténtében.

Kelltelemül elmondott fölvilágosításom nem oszlatta el az aggodalmaikat, sőt ama kívánságom, hogy „menjünk haza, késő az idő,” növelte. Nem akartak elbocsátani. Maradnom kellett.

Körülbéli egy fél óráig pityáztunk még, de előbbi jó kedvünk nem akart visszatérni. Valami nyomasztó hangulat uralkodott rajtunk, mely kísérte az öszinte kedélyességet. Többszörös indítványomra aztán közösen elhatároztuk, hogy a legközelebbi kávéházba megyünk egy pikkoló kapuzerére. A véletlen úgy intézte, hogy a távozásban utolsóknak maradtam. Előle ment Zoltán, ki a pinczértől igen érzékenyen bucsuzott el, utána Salamon Malatinszkiivel karolva, én pedig utánuk kullogtam, mint egy lézengő ritter egy-egy pillantást vetve a „kédves” ablaka felé.

Midőn a kapun kilépni akartam, egy női kéz visszarántott. A „kédves” volt. Csak ennyit sugott a fülemben:

— Legyen nyugodt! Az árral usznom kell látszólag. De mindent elkövetek a kereskedővel való házasságom megakadályozására! — S azzal eltűnt...

Még csak annyi időt sem engedett, hogy e reménynyújtó vigaszért legalább kezeit megcsókolhassam.

Egy malomkő esett le szíveimről!

Tehát nem volt igazam, midőn kételkedtem hűségében! Szégyeltem magamat rút gyanakodasom miatt! De ilyen az ifju szív! nagyon félti kincét, mely boldogságának alapját képezi s a legelső jelre, melyből veszélyeztetését látja, föltámad benne a zöldszemű szörnyeteg s a legfeketébb képet tárja elébe. Borúra derül! Ez az élet szép tavasza! A zivatáros időt verőfényes nap váltja föl. Ezt is csak egyszer éljük át.

A kávéházba lépve mosolyogtam...

S midőn Salamon csodálatos kedélyhullámzásomnak okát kérdezte, nem haboztam kijelenteni, hogy alapjában véve mégis csak boldog az ifju ember szíve. Használta az ész, nem képes megrendszabályozni, bármiként akarja is. A józan okok mind elpárolognak a szerelmes szív izzó melegén s marad a kétségbeesés, mely a korban előrehaladattal mosolyra gerjeszti. A szerelmes ifjak közt nincs különbség. A legudományosabb épen oly naiv, mint a legbutább... Innen van az, hogy a leányok előtt teljen közbűbös az illető szellemi szintje s gyakran a korlátolt szellemi látókör, ha egyébként tetszetős, szemrevalóbb, könnyebben arat győzelmet egy leány szíve fölött, mint a tudománytal megrakott, ki tanulmányai közben elfeledte megtanulni a szerelmé abcéjét.

Zoltán itt sem tagadta meg természetét. A lepke mindig lepke marad, míg szárnyait el nem vesztí. Most meg a kasszirónék tette a szépet, ki léhaságát, ép oly szivesen halgatta, mint a pinczérnök. Volt valami ellenállhatatlan szeretetreméltóság a modorában, mely őt a nők előtt szivesen látotta tette. Talán sohasem látta e nőt s mégis milyen gyorsan megbarátkoztak. Szerencse ez? Bizonyára. Az ily ismeretség a mielőbbi könnyen zűbörül, ép oly könnyen bomlik föl s nem hogy maga után keserűséget, mely az élet megrontója. Boldog, a ki az életet úgy tudja venni, a miut kinálkozik. A rózsákat leszakgatja, a töviseket óvatossággal kézzel kikerüli. De mennyre boldogtalan, ki az élettel összhangzásba jutni nem tud, kinek vágyai nem teljesíthetnek, mert hiányzik az összekötő kapocs, mely kiegyenlítsé az ellentéteket lelke szárnyaiása s a való követelményei közt. Szállj le lélek magas egédből a föld sáros göröngyre, tagadd meg isteni eredetedet — ki tudja???

A hétköznapiaság ama bübája, melynek Zoltán s a kassziróné megragadó képét nyújtották, lehangoltságomat idézte elő. Komolyan átgondoltam helyzetemet. A „kédves” szeret s mégsem lehet az enyém. Ez a való. Biztató szavaira reményeség szállt szívembe. Ez az ábránd. Mert ez a remény nem azt sugta, hogy ő az enyém lesz, hanem csupán azt, hogy ő szeret. E kettő közét pedig nagy a különbség. Arra pedig, hogy őt elnyerhessem, semmivel sem reudeiksztem. A lovagkor ideje lejárt, mikor a szerelmes ember erőszakkal kiragadta szíve hölgyét a zsarnok apa s gyűlölt versenytárs körmei közül s elment vele a világ egy elrejtett zugába, hol számos évig boldogságban éltek; manapság más módon szokták leküzdeni az akadályokat.

Ezer s ezer tervet készítettem — egy sem vált be. Ez a tudat megcsémisített.

Malatinszki, volt zsendár létere leolvastva arczomról lelki harcomat s gyöngéden így szólott hozzám:

— Barátom, téged a kis lány férjhezmenetele kétségbejött. Szerelmed, mit szalma lángnak hittem, sokkal mélyebb, semhogy lemondani tudnál róla minden megrázkódás nélkül. Te azok közé tartozol, kiket az ilyesmi tönkre tesz. Ennek nem szabad megtörténni. Nekem, az igaz, szerelem dolgában az az elvem, a mi azé a fiatal emberé — s ezzel Zoltán mutatott — de azért meg tudom érteni a szerető szív végtelen fájdalmát. Ne busuj! Harezra kelünk! A leány szeret. Tiednek kell lennie! Azért adott az Isten észet az embernek, hogy hasznát tudja venni. Nem hiába voltam én zsendár. Előszedem régi fogasaimat, valamelyik csak fog sikerülni. Légy bizalommal! Salamon barátunk is segítségünkre lesz.

— Még pénzzel is segítlek! — vágott közbe Salamon.

— Bocsáss meg — folytatta tovább Malatinszki — te gyámoltalan ember vagy. Nem vagy reális gondolkozásu. Hat majd gondolkodom helyetted én. Elég vén vagyok hozzá. Megállj csak.

Jobb kezével néhányszor megdörzsölte homlokát, aztán maga elé melyvédve halkan a következőket mondta:

— Ezzel a kereskedővel egyszer én be szelgettem a világ folyásáról s ha nem csalódom, a boltjában, hol némi bevásárlást tettem, a nehéz időket emlegette... Igen, igen, ugy van... Most már világosan emlékezem, panaszkodott, hogy kötelezettségeinek nem tud eleget tenni. Magára van hagyatva, nincs senkije, kihez segítségért fordulhatna, csupán egy jó házasság mentheti meg... Megvan a fonál... a többi elvégezem!

Bámula éztem rád...

— Hej ez az orr, ez az orr! Salamon, ha rád szükségem lesz, holnap fölkereslek... (Folyt. köv.)

Lapfőlapadon: Felelős szerkesztő
NAGY FERENCZ HAKSCH LAJOS.

NYILT-TÉR.†)

Köszönet-nyilvántás.

Mindazok, kik hön szeretett s felejtetetlen boldogult

REINFELD IMRÉNÉ

született

Krausz Matildnak

f. hó 21-én végbement temetésén megjelenésük s egyéb számos részvételükön által mely tájalmunkat enyhíteni igyekeztek, fogadják ez uton is hálás köszönetünket.

Pécsett, 1890. december hó 23-án.

A gyászoló család nevében

Reinfeld Imre.

Hazánk legkitünőbb ásványvizének egyike a

véghelesi

Vera-forrás

mely orvosi szak tekintélyek által ajánlatk általában, de főképen e járványos időben.

Kapható gyógyszerárak, fűszerkereskedésekben és vendéglőkben.

* Ezen rovat alatt megjelentekért nem vállal felelősséget A szerk.

Hirdetések:

A t. cz. közönségnek egészségi szempontból lelkiismeretesen ajánlom a

borszéki kitünő ásványviz

használatát.

Bármily mennyiségben kapható nálam.

Berecz Károly

Pécsett. Király-utca 6. sz.

Soda-viz

Kifőzés és Pasteur-féle szűrő által sterilizált, tehát teljesen bakterium-mentes vízből készítve folyton kapható

Sipőcz István

gyógyszerész

Soda-viz gyárában.

Arverési hirdetmény.

A dárдай kir. jbiróság mint tealkkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. államkincstár végrehajtatónak ifjú Mark János baáni lakós végrehajtást szenvedő elleni 402 frt 18 kr. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a dárдай kir. jbiróság területén levő Baán községben fekvő a baáni 240. sz.

Ujkyben felvett 1519. bszsz. pinczére egészben a 1881. évi 60. t. cz. 156. § a alapján 25 frt becsárban az 1520. bszsz. szálló alperest illető felére az árverést 752 frtban ezennel megállapított kiküldési árban elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlal az 1891. évi január hó 5 ik napján d. e. 10 órakor Baán községben a jegyzői irodában megállapított nyilvános árverésen a megállapított kiküldési áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékoztok tartoznak az ingatlanok becsárának 10% -át vagyis 2 frt 50 kr. és 75 frt 20 krt készpénzben, avagy az 1881. LX. törvényezik 42. §-ában jelzett árfoylam

1881. évi 60. t. cz. 156. § a alapján 25 frt mal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt évadképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánárpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabály szerlt elismervényt átszolgáltatati.

Kelt Dárdán a kir. jbiróság, mint tealkkönyvi hatóságnál, 1890. évi november hó 11 ik napján.
Fekete Gyula,
kir. aljbró.

fekeete ternők és cachemirek, vásznak, asztrahemiek, szőnyegek, paplanok, ablak-függönyök, ágytertek, **kész ári és női felhőrmenniek, teljes menyasszonyi felszerelések,** valamint női kőpenyek, felöltők, legújabb alaku manillók, esőtőpények, othonkák, muffok, boak és prēmngalérok, ugyimint minden e szabla végő czikkekből.

Mint hogy ritkán nyilik alkalom ilyen árucikkekeknek telemesen leszállított áron való bevásárlására, ajánljuk különösen **karcasonyi ajándékokra** alkalmas czikkeinket és kérijük beces mielőbbi látogatást vagy medbizást, melynek juttanyos és lelkiismeretes eszközözésére a szokott kiváló gondot fordítandjuk.

Vidékre kivanatra minálkál bérmettel szolgálunk és magrendeléseket pontosan eszközölünk.

Istiztettel

Ezennel van szerencsénk beces tudomására hozni, hogy felszaporodott készletünk folytán áruvártatunk egy részéből

VÉGEIT ADÁST

JÓ ALKALOM!

ruhászövetekben,

tartunk és ajánljuk beces figyelembe údsan felszerelt rakdárunkat mindennemű

Fennáll 1869. óta.

Böhm-Merz

papír-, iró- és rajzszerek-kereskedése és könyvkötészete

Pécsét, Király-utca 24., a Blauhorn-irle ház átellenében.

Pontos szolgálát és olcsó árak.

Ajánl nagyválasztéku legdivatosabb levélpapír dobozokban, berendezett íromappákat, levelezőlapokat, emlék- és költéményfüzet-könyveket, magyar és német imakönyveket, képes könyveket gyermekek részére, különleges dísz és mulattató tárgyakat stb. stb.

Mindennemű üzleti, másoló és zseb-jegyzet-könyvek, iró és rajzeszközök nagy választékban kaphatók.

Könyvkötő munkák a legdíszesebb kiállításban gyorsan és pontosan eszközöltenek jól berendezett könyvkötészetemben.

Nagy választék újevi köszöntő kártyákban és papirokban.

KREINER és KRAUSS
dívatárny-kereskedése Pécsét, Király-utca 5. sz.

A legrészbb karcasonyi ajándék.

Legrégibb eszernézet, alapítottott 1780-ban.

Czelvezett

KARÁCCSONYI

és

UJÉVI AJÁNDÉKNÁK

ajánlja

SCHACK FERENCZ

Eszernész Pécsét, Király-utczán I. szám.

Valódsága bizonysátsára a nagy kir. fölfelvező hivatal és főrendészterlen fémjelzése vanadk.

Továbbá: nagy választék rakdárát mindennemű legjobb minőségű **ALPACCA (CHINA) - EZÜST- és kőművelésségekből, gyári áron.**

Vidékire megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközöltenek.

Égy tanoncz felvéteitük.

Javítások mthelye.

A legszebb újévi ajándék.

Légmentes-hygiénikus

ZEPHÓRÁZ

(Sicmang-Gottlobon szabadalma.)

Minden államban szabadalommal ellátva.

Ujdoska kőszet és nyitk anyagszettek részére.

Kőszetek, nyitk anyagszettek, éjjeli edények, szoba-kőszetek számára Szállodákban, kórházakban, fürdőintézetekben, vasutaknál és számos magán eszékél kőpróbatá. Minden ilyen lémentes záró födéllet ellátott egész teljesen szagjal an s abból semmi-lyen. az eszékének ártalmas gázok el nem távoztathatnak.

Mrs. Dr. Korányi kir. tan. egyetemi tanár ur szerint a Sicmang Guttmann-féle hygieniai lezárófödél egy oly találmány, mely a levegő tisztartatárá w. ára haló gyermekek és betegszobákban alkalmas.

Mrs. Dr. Fodor József egyetemi tanár ur a zár födélte vonatkozólag a következőket írja: Ez a kőszeték igen edeszerű arra a célra, hogy éjjeli edényeknek, anyagszetteknek nyitkát jól elzárás, onnért bűnek kiáramlását megakadályozza. Emélfogva nagyon ajánlatos gyermekszobákban, hálószobákban a levegő tisztartatárására az éjjeli edényekből, szobaanyagszettekkel kiáramló kellemetlen és egészségtelen bűzök elhárítására.

Dr. Wiederhofer írja: Ez a kőszeték a szob. Sicmang-Guttmann-féle zárófödéllet kitűnő egészségügyi tulajdonságok nyitvánja, melynek egy házársában nem szabad hiányozni, melyben az egészség ápolására tekintettel vannak.

Az egyedüli gyártási jogot bírja:

ZELLERINMÁTÁS

és. és kir. udv. szállító

Budapeston, nagydiófa-utczán 14. szám alatt

Képes árjegyzékek bérmentre küldetnek. — Előzetitők keresztetnek.

Szobakőszet vödrök alakban.

Szobakőszet.

LE GRIFFON

a legjobb szivarkapapír

kapható Alt és Böhm kereskedésében Pécsen

Ki olcsó és hasznos tárgyakat óhajt
karácsonyi és ujévi ajándéknak,

annak különös figyelmébe ajánlom

☞ üveg, porcellán, tükör, kép stb. ☞

árukból álló raktáromat, melyből **hatósági engedély** alapján

végkiárulást rendezek,

úgy hogy bármely tárgyat **a beszerzési áron alul is** elárusítok.

A nagyérdemű közönség becses látogatogatását kéri
mély tisztelettel

SPITZER L.

Pécsen, Ferencziek-utca 8. sz.

Ékszerész, órás és látszerész

Állami érem

haladás és versenki-ért.

SCHÖN WALD IMRE

Arany érem

szép és jó munkáért.

Főüzlet Király- (fő) utca
a „Hattyu“ épületben.

PÉCSETT.

Műhely Király- (fő) utca 38.
Mestrits féle házban.

Szíveskedjék tudomásul venni, hogy most is, ép úgy mint az előző években, a **közelgő ünnepekre gazdag választéku raktáromat** jóval kibővítettem. Különösen az idén sikerült **ajándékokra** alkalmas, finom és igen **izléses**

☞ **ujdonságtárgyakat** ☞

beszerezni, melyeket **eredeti szabott gyári áron adok el.** — Egyszersmind bátor vagyok szives figyelmét a most berendezett **nagy választéku, legszebb és legolcsóbb**

☞ **china- és alpacca-ezüsttárgyakra** ☞

felhívni, melyek üzletemben külön csoportosítva vannak.

Áruim valódisága, tiszta, stylszerü kivitele és olcsón szabott árak számítása következtében az

első fővárosi és külföldi czéggel a versenyt kiállják.

Végül kérem a n. é. közönséget mindezekről meggyőződést szerezni és áruimat megtekintésre méltatni, — ha nem is vételi szándékból; én személyesen mindennemű felvilágosítással szívesen szolgálok.

Üzletemet szives jóindulatába ajánlva, maradtam

kitünő tisztelettel

Schönwald Imre.

Pécsi edénygyár raktár

Ferencziek-utca II. szám.

Karácsonyi és ujévi ajándékoknak

alkalmas tárgyak, valamint

a háztartásban szükséges tárgyak

u. m. zsirvendelek, korsók, fűzőedények stb. nagyválasztékban kaphatók, szabott gyári árak mellett.

Malom bérbeadó.

A szigeti országot közelében, Köv.-Tóttós község határában fekvő

v i z i - m a l o m

a véle összekapcsolat gőzmalommal, 1891. évi ápril ápril hó 1-től három egymásután következő évre bérbe adandó.

Értekezhetni az átt lakó

Hulin János tulajdonossal.

Szatócs-üzlet bérbe adatik!

Pécsett az Agoston-téren (Alsó-Puturluk és Ágotá-utca sarkán)

egy jó forgalmu bolt,

2 utcai szobával, 1 konyhával s a szükséges mellékhelyiségekkel (pincze, padlás, fakamara) 1891. február 1-jétől bérbe adatik.

Tudakozódhatni: Sirisaka Andornál, ugyanazon ház emeletén.

Fertőztelenítés.

A járványes betegség elterjedésének megakadályozása céljából okvetetlen szükséges, hogy valamennyi

ágytoll,

különösen a betegek által használtak alapos tisztítás alá véssenek, e célból ajánlom az én

ágytoll-tisztító-intézetemet

teljes jótállás és a legolesőbb árak mellett. Egyuttal tudatom, hogy az én

fehérnemű,

mosó és tisztító intézetemben, bármintemű fehérnemű, ing, gallér készelő és függöny legtisztábbrai mosatása elvállaltatik.

Mély tisztelettel

MEISZNER IMRE,
ruhafestő, Pécs-t, Majláth-tér

13784.
tkv. 1890.

Árverési hirdetmény.

A pécsi kir. törvényszék mint telegkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Ullmann Lajos végrehajtónak ifj. Koleszárts Józsefné sz. Vlastis Anna végrehajtást szenvedő elleni 16 frt tökéketelés és jár. iránti végrehajtási ügyében, így a csatlakozó felpezer pécsi takarékpénztár, ennek 1877. sz. a. feljegyzett végrehajtási jogánál fogalán fogva a pécsi kir. törvényszék területén lévő Pécssett fekvő a pécsi 1371. sz. tkönyvben felvett 1981. hsz. 825 sz. házra egészben 1880 frt becsárban: tehát nemcsak végrehajtást szenvedtetett illető 1/6 részére, hanem a társtulajdonosokat illető részére is az 1881. évi 60. t. cz. 156. §-nak e pontja értelmében; az ugyanazon tkjben felvett 5546. hsz. fekvőségnek ifjú Koleszárts Józsefné sz. Vlastis Annát illető 1/6 részére 30 frt becsárban; a pécsi 1375. tkjben felvett 5284. hsz. fekvőségnek ugyan az illető 1/6 részére 34 frt becsárban; a pécsi 3027. sz. tkjben felvett 6337. hsz. fekvőségnek ugyanazt illető 1/6 részére 56 frt becsárban a 6331. hsz. fekvőségnek ugyanazt illető 1/6 részére 34 frt becsárban; a 6340. hsz. fekvőségnek ugyanazt illető 1/6 részére 28 frt becsárban; a pécsi 5445. sz. tkjben felvett 5544. hsz. fekvőségnek ugyanazt illető 1/6 részére 25 frt becsárban; az 5786. hsz. fekvőségnek ugyanazt illető 1/6 részére 15 frt becsárban az árverést ezenel megállapított kikiáltási árban elendelte, és hogy a feutebb megjelölt ingatlan az 1891. évi január hó 20-ik napján d. e. 10. óraker Pécssett a kir. törvényszék telegkönyvi osztályának árverési szobájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át vagyis 180 frtot, 3 frtot, 3 frt 40 krt, 5 frt 60 krt, 3 frt 40 krt, 2 frt 80 krt, 2 frt 50 krt és 1 frt 50 krt készpénzben vagy az 1881: LX. t. cz. 42. §-ában jelzett artoylammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságtulajdonosi rendelet 8. §-ában kijeölt övadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: 60. t. cz. 10-a §-a értelmében a bnatupénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt aatszolgáltatni.

Kelt Pécssett 1890. évi szente mb. hó 17-ik napján a pécsi kir. törvényszék mint telegkönyvi hatóság.

Bogyay Pongrácz,
kir. törvényszéki bíró.

PSERHOFER J.-féle

gyógyszertár

BÉCSBEN, I. KER. SINGERSTRASSE 15. SZ. A.

„zum goldenen Reichsapfel.“

Vértisztító labdacsook, ezelőtt általános labdacsook neve alatt; ez többi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdacsook csodás hatásukat észerezsen be nem bizonyították volna. Évtizedek óta ezen labdacsook általános elterjedésnek örövendek és alig van család, melyben ezen kitűnő háziszerből készlet nem volna található.

Számtalan orvos által ezen labdacsook háziszerül ajánlataknak és ajánlataknak minden oly bajoknál, melyek a rosz emésztésből és székrekedésből erednek: mint epe-zavarok, májbajok, kólika, vértúlások, aranyér, bélletlenség s hasonló betegségek. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitűnő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajoknál is: így sápkórúál, idegességből származó fujfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacsook oly könnyen hatnak, hogy a legesekélyebb fájalmakat sem okozzák, és ennek folytán még a legenyébbeknek, de még gyermekek által is minden aggodalom ádkül bevehetők.

A számtalan hálaírából, melyet e labdacsook fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségek után egészségük visszaszerése folytán hozzának intéztek, ezen helyen csakis nehányat említnék azon megjegyzéssel, hogy mindenki, a ki ezen labdacsokat egyszer használta, meg vagyunk győződve, azokat tovább fogja ajánlani.

Schlierback, 1888. október 22-én.

Tekintetes Úr!

Alulírt kéri, hogy felette hasznos és kitűnő vértisztító labdacsoiból ismét 4 csomagot küldjen sziveskedjék.

Neureiter Ignác, orvos.

Hrasche Flóridik mellett, 1887. szept. hó 12-én

Tekintetes Úr!

Isten akaratát volt, hogy az Ön labdacsoai kezeim közé kerültek, melyeknek hatását ezenel megismerem: Én gyermekégyben meghültem olyannyira hogy semmi munkát sem volt m többé képes végezni és bizonyára már a holtak közé volnék, ha az ön csodálatra méltó labdacsoi engem nem mentettek volna meg. Az Isten áldja meg önt ezért ezerszer. Nagy bizalmam van, hogy ezen labdacsook engem is is tökéletesen ki fognak gyógyítani, a mint már másoknak is egészségük visszaszerésére segítségül szolgálták. Kérem Teréz.

Becs-Ujhely, 1887. november 9-én.

Mélyen tisztelt Úr!

A legforróbb köszönetemet mondom ezenel önnek 60 éves nagynénem nevében. Az illető 5 éven át szenvedett gyomorhuruban és vízkórúsgában, már életét is megunta, melyről egyékként is le mondott, midőn véletlenül egy dobozt kapott az ön kitűnő vértisztító labdacsoiból s azoknak állandó használatára folytán tökéletesen kigyógyult.

Legfőbb tisztelettel Weinzzettel Josef.

Eichengraberamt, GFöhl mellett, 1889. márczius 27-én.

Ukintetes Úr!

Alulírott ismételtel kér 4 csomagot az ön valóban hasznos és kitűnő labdacsoiból. El nem mulasztatom legnagyobb elismerésemel kifejeznie ezen labdacsook értéke felett és azokat, a hol csak alkalmam nyílik, a szenvedőknek legmelegebben fogom ajánlani. Ezen hálaíratom tetszészerinti használására önt ezenel felhatalmazom.

Teljes tisztelettel Hahn Ignác.

Gotschdorf, Kolbach mellett, Szilázia 1886. okt. 8-án

T. Úr!

Felkérem, miszerint az ön vértisztító labdacsoiból egy csomagot 6 dobozzal küldjen sziveskedjék. Csakis az ön csodálatos labdacsoinak köszönhetem, hogy egy gyomorhajót, mely engem öt éven át gyötört, megszabadultam. Ezen labdacsook nálam sohasem fogtak kivégezni, s midőn legforróbb köszönetemet kifejezem, — vagyok tisztelettel Zwickl Anna.

Ezen vértisztító labdacsook csakis a Pserhofer J.-féle, az „arany biróalmi almához“ czimzett gyógyszerárban, Bécsben I. Singerstrasse 15. sz. a. készíttetnek valódi minőségben, s egy 15 szem labdacsoot tartalmazó doboz ára 21 kr. Egy csomag, melyben 15 doboz tartalmazatik, 1 frt 05 krba kerül; bérmentetelen utánvértel küldésnél 1 frt 10 kr. Egy csomagnál kevesebb nem küldetik el.

Az őszeg előlben beküldésnél (mi legjobban póstatulányi az eszközösítettké); bérmentes küldésel együtt: 1 csomag 1 frt 25 kr., 2 csomag 2 frt 30 kr., 3 csomag 3 frt 35 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 frt 20 kr. és 10 csomag 9 frt 20 krba kerül.

NB. Nagy elterjedtségük következtében ezen labdacsook a legkülönbözőbb nevek és alakok alatt utköztotnak; ennek következtében kérek csakis

Pserhofer J.-féle vértisztító labdacsokat követelni és csakis azok tekinthetők valódiaknak, melyeknek használati utatásisa a Pserhofer J. névalírásával fekete színben és minden egy s doboz fedelére ugyanazon alá írással vörös színben van ellátva.

Amerikai köszvénykenőcs, gyors és hatásu, legjobb szer minden köszvényes és edzős okosak u. m. gerincz-ágy-lantalom, tagszaggatás, ichtias, migranés, ideges fogfájás, főtájás, fülzszaggatás stb. stb. ellen 1 forint 20 kr.

Tannochinin hajkenőcs, Pserhofer hosszú sora óta valamennyi hajnövesztő szer között orvosok által a legjobbakat elismerve. Egy elegánsan káldított nagy szele-czevel 2 forint.

Általános tapasz, Siendel tanártól. Utés és szúrás által okozott sebeknél, mérges daganatoknál, ujjukeaz, sebes- vagy gyulladt-mell vagy más ly bajoknál, mint kitűnő szer lón kipróbálva. 1 télye 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Fagybalzsam Pserhofer J.-től. Sok év óta a fagyos tagokra és minden idült sebre, mint legbiztosabb szer elismerve. 1 köcsöggel 40 krajczár. Bérmentve 65 kr.

Útifüvedy, egy általánosan ismert kitűnő házi-ügős stb. ellen. 1 üvegcske ára 50 krajczár. 2 üveg bérmentve 1 forint 50 krajczár.

Élet-esszencia, (prágai c-öppek), megrontott gyomor, rosz emésztés és mindennemű altesti bajok ellen kitűnő házi-ügős. 1 üvegcsével 22 kr., 12 üveg 2 frt.

Általános tisztító-só Bullrich A. W.-től. Kitűnő házi-ügős a rosz em észtés minden következményei, a m.: főtájás, szédülés, gyomorgerős, gyomorhöz, aranyér, dugulás stb. ellen. 1 csomag ára 1 forint.

Angol csodabalszam, 1 üveg 50 krajczár.

Por a lábizzadás ellen. Ezen por a lábizzadás s az ardtal képződök kellemelen szagot, épen tartja a lábbelit és mint ártalmatlan szer van kipróbálva. Egy dobozzal 50 kr. Bérmentve 75 krajczár.

Golyva-balszam, kitűnő szer golyva ellen. 1 üveg 40 krajczár, bérmentes küldésel 65 krajczár.

Helső vagy egérség-só kitűnő gyógszer, gyomorhurut és minden a rendetlen emésztésből származó bajoknál. 1 csomag 1 frt.

Ezen itt felsorolt készítményeken kívül az osztrák lapokban hirdetett összes bel- és külföldi gyógszereseti különlegességek rakitáron vannak, és a készletben netán nem levők gyorsan és olcsón megszerethetnek. — Postai megrendelések a leggyorsabban eszközölkötenek, ha a pénzösszeg előre beküldetik; nagyobb megrendelések utánvéttel küldetnek. — Bérmentve csakis oly esetben történik a küldés, ha az őszeg előre berkezik, mely esetben a postaköltségek sokkal mérsékeltebbek.